

LA GRALLA

AVISOS Y SUSCRIPCIONS
SARANDI 203
AL COSTAT DEL CORREO

PERIÓDICH SENMANAL Y LITERARI

SUSCRICIÓN ADELANTADA
Ciutat ps. 0 50
Campanya » 0 60
Exterior » 0 70

LA GRALLA

MONTEVIDEO, 28 JUNY DE 1885

Lo provincialisme

III

«Totas per una y una per totes» es lo lema que diguerem en nostre nombre passat, que tenia y aixecaba Catalunya en son penó regionalista.

Mes las gents de Madrit, s' oposan á que los fins de Catalunya sian tan nobles, y los mistifican constantment tenintnos en estat de siti; som un pais conquistat en nostra mateixa pàtria, ¡se 'ns mira de regull y som qui més nom ha donat á Espanya! ¡se 'ns nigra, no per lo que demanem, sino per lo qu' ells perdrian, no tan sols de casa, sino de las demás provincias: lo monopoli. Y veyeu qui son los qu' aixis se 'ns enfrontan, los que menys estiman á la pàtria, á Espanya; la gent de Madrit, y entengues que 'ns referim á las gents políticas, salvant raras excepcions, á las sangoneras del Estat, á las que fora de la política ja no saben que fer, puig tot son trevall es l' oficina, y tot son patriotisme 'l *presupuesto*: si aquesta gent, fos mes il·lustrada, si pera conseguir sos *empleos* tingués que passar per un concurs d' exámen, á las horas se veurian millor servidas las oficinas de l' Estat, millor atesos tots los rams de l' administració, sense necessitat de tanta gent inútil, y no 's trovaria aqueixa caterva de sangoneras cessantas que son lo *factotum* de la política espanyola.

Dónguense los puestos públichs al que bonament los haja guanyat per son saber, y la plaga de politicastes tindrà que campársela per altre part, deixant de xuclarse la cessan-

tia, que raras vegades mereix, y deixan d' inquietar l' ordre per lo afany de conquistar novament la sopa boba.

Donguis ab preferencia en iguals circumstancias á gent de la mateixa regió, provincia ó població y veureu com creixen y 's despertan las provincias y ciutats mes ensopidas y com creix y 's fá mes ferm l' amor al trevall, á la familia, á la regió y á la pàtria.

Lo ram de justicia, es un de los que mes importa que sia administrat per los que coneixen las costums, parla y manera d' esser de cada regió, puig mal pot administrar bona justicia, qui, per etzar, ha vingut de lluny, y sens altre pretensió que la de lo sou de l' empleo, que l' hi ha regalat un seu amich, parent ó correligionari que té vara alta en lo ministeri.

No volem seguir per eix camí, que sens volguer hem agafat, pera que no 's cregui que portem miras contrarias á lo que havem dit en *Nostres propòsits* al comensar nostra tasca en lo periodisme.

Com fermes regionalistas y catalans de cor, no podem menys, avans d' acabar, que protestar contra lo exclussivisme de l' historia d' Espanya, puig eixa no será tal mentres en ella no s' hi consignin los fets generals de totes las provincias ó antichs reyalmes, mentres al costat de las glorias de Castella y Lleó no s' hi veijen las glorias gallegas, aragonesas, vascas, asturianas, valencianas y catalanas, mentres al costat de las ideas enterradas en Villalar, no s' hi vejen las practicadas en Barcelona y las juradas en Saragossa y al peu de l' arbre sagrat de Guernica.

Mes aqueixas ideas que tingueren mártirs com Padilla y butxins com Felip V, no convé á nostres *grans politichs*, que las recordi y las desenterri de la pols de los arxius lo poble espanyol, perque á las horas se despertarian de son somni las provincias y estudiant

sa propia historia, se veurien igualas en grandesa á la qu' avuy s' ensenyoreija com mestressa y factora de totas las hassanyas espanyolas.

J. B.

Lo Doctor Ferran

En lo segon nombre de LA GRALLA publicárem la biografía de nostre eminent paysá, solsament pera demostrar que 'l gran metje que ocupa avuy dia l' atenció de los seus col·legas, habia nascut á Catalunya. Nostre objecte fou, al mateix temps que donar tots los detalls que sobre lo Dr. Ferran poguesen interessar á nostres llegidors, desmenti la creencia y fins publicacions qu' atribuhian á lo Dr. Ferran una altre pátria que no la catalana.

Tots saben qu' en Espanya entera no 's parla d' altre cosa avuy dia que de nostre illustre paysá. Més encara, l' aparició desgraciadament confirmada del cólera en varias provincias espanyolas y especialment en Valencia y pobles d' aquesta provincia, han donat lloch entre los homes més reputats de la ciencia, á discussions verdaderament interessantes, y d' aqueixas 's col·ligeix que lo invent del Dr. Ferran es incontestable. Y ho provan d' una manera irrevocable las felicitacions de las celebritats en Medicina de tot lo mon y entre ellas Corporacions com las Facultats de Medicina de Paris y Londres, que bastan per si solás pera donar sanció, al ocuparse d' un assumpto que 'ls hi pertany, á cualsevol descobriment. La Facultat de Paris no solsament ha felicitat al Dr. Ferran, sino que l' hi ha demanat com un gran favor que l' hi cedís pigota de la que se serveix pera fer las inoculacions.

Sería molt llarga l' enumeració de cartas que en aquest sentit l' hi han dirigit las corporacions científicas mes doctas del estranger y per aixó no las publiquem.

Emperó, farem observar pera creurerlho de nostre deber, perque nostre lema es defensar tot lo que surt de nostra aymada Catalunya, 'l contrast verdaderament incomprendible del modo de procedi del govern espanyol referent á lo Dr. Ferran.

Pera demostrar d' una manera clara la actitud del govern en aquest assumpto, necessitem posá al corrent á nostres llegidors

de algunas afirmacions fetas per lo Dr. Ferran y qu' ellas donarán també una idea acabada de son descobriment.

Los últims dias del mes de Maig vá anar á Madrit lo Dr. Ferran acompanyat de lo Dr. Pauli, son cooperador, en las inoculacions, y del catedrático de medicina de la Facultat de Valencia En Amali Jimeno. S' hospedáren en la casa de nostre insigne paysá y catedrático d' Anatomía lo célebre Dr. Letamendi. Com 's comprendrá fácilmente, se feren comentaris de totas menas en las asociaciones científicas respecte 'l invent, que si be alguns lo defensaban obertament, ni habia d' altres que desvirtuaban sa eficacia, dihent que no estaba probat que las inoculacions fetas per lo Dr. Ferran haguesen preservat á totas las personas qu' habia empeltat.

Lo Dr. Ferran feu las següentes declaraciones, que algunas d' ellas mereixen publicarse, tan per la importancia que tenen, com perque 's conegui de part de qui está la rahó.

Diu, primerament, que la estadística verdadera d' invasions y defuncions no está d' acort ab la oficial, perque los pobles amagan son estat de salut per la por als cordons sanitaris y las quarentenas, y anyadeix que lo Governador de Valencia envia secretament emisaris de carácter administratiu pera que informin sobre 'l resultat de las inoculacions.

Aixó demostra que no observa 'l govern una conducta molt lleal respecte al Dr. Ferran, puig qu' en lloch d' ajudarlo com es lo seu deber, recompensa sos afanys ab un' especie d' espionatge que li fá poch favor.

Fent referencia á son descobriment y la oposició qu' ha trovat per part del govern, diu lo Dr. Ferran:

«Després de repetidas experiencias y estudios practicats en mon laboratori, á la tornada de Marsella y Tolon, y habent descobert 'l procediment de la empeltació anti-colérica, lo vareig comunicar al govern. Com passá molt temps sensa obtenir una contestació, 'm decidí practicar la inoculació, *facultat per mon titol oficial de metje y per lo pago de mi matrícula.*

Recurrent los pobles de la provincia de Valencia 'hont s' ha presentat l' invasió, acompanyat de 'ls Doctors Jimeno y Pauli, he inoculat mes de 10,000 personas ab complet exit. Desde 'l primer moment vareig convenserm'

que se 'm feya una oposició deslleal per part del Govern de la Província, y tot perque la estadística oficial no estava acordada ab la meua, per rahons que 's fácil comprendreles, y majorment pera esser mon opinió contraria á la del Ministre de la Governació, puig no soch partidari del sistema de cordons sanitaris. Jo per ma part dono mes importancia als estudis fets á Marsella y Tolon, que no 'n los de Paris y Berlin.»

Declará al mateix temps que si 'l Govern l' hi prohibia la vacunació, oferiria sos serveys á França y l' Inglaterra.

Aqueixas son las explicacions del Dr. Ferran. Si faltés encare una prova de la bondat de son sistema, la més acabada y que no dona lloch á duptes, es aquesta:

Desde lo 1er de Maig fins 'l 23, va inocular en Alcira 8,128; el de reinoculats 3,111. Las invasions foren de 108, corresponen á los no inoculats 88; á los inoculats 13, y á los reinoculats 7. D' aquets invadits han morts no inoculats 45; inoculats per primera vegada, tres; reinoculats, CAP.

«La mort de los tres inoculats, diu lo Dr. Ferran, no prova res, puig que la primera inoculació no preserva del tot, ja que pot existir la circumstancia d' estar invadit de la malaltia 'l pacient, desde que 'l periodo d' incubació es de cinch á set dias.»

No acabarem sense fer notar que s' ha volgut donar una especie de carácter polítich á aquesta qüestió, y que las avansadas ideas del Dr. Ferran, son fins cert punt un motiu perque lo govern no l' hi dongui la cooperació que mereix.

Nosaltres anyadim, que una de las rahons també que lo govern espanyol té per no donarli son apoyo, es la circumstancia, per nosaltres honrossíssima, d' esser catalá, y que sobre tot, ve ja de molt lluny que Catalunya siga mirada com una estrangera en sa propia pátria, y que los invents de sos homes distinguits necessitin la sanció del estranger pera esser bons!...

Las nacions estrangeras donan un gran valor al descobriment del Dr. Ferran; lo govern espanyol vol, si no negarlo, al menys atenuarlo... Catalunya s' honra sobré-manera qu' un fill séu, com molts il·lustres ab que conta en sa terra, sigui objecte de la admiració de propis y extranyes.

ENRICH RAFOLS

LITERATURA

L' Arenal

PAISATJE MALLORQUÍ

Montanyes qui se tenen
de blanca arena que l' oratge mou,
y blanchs cims qui retornan
al ull mitj cluch la resplandor del sol.

N' es bell, ben vell de veure,
esclatant de blancor serrals y colls,
sens xaragays ni coves,
sens puigs esquerps, ni timbes, ni enderrochs.

Arena y mes arena;
no hi ha ferm per lo peu ni caminoy;
la petjada s' hi enfonza,
y de seguit l' esborra 'l ventijol.

Herba no hi ha en les faldes,
ni les petites valls esmaltan flors;
mes, lo pí hi ret ses pinyes,
y 'ls sibilals ses cireretes d' or.

Ben verda es la pineda,
encar qu' arrelhi en l' arenal tot moll,
mesclant la seua música
á la del mar que remoreja prop.

Y apar cada muntanya,
mal encuberta pe 'l ramatge nou,
lo blanch pit d' una verge,
de vert satí guaytant per entre 'ls flochs.

Alegres allá hi pujan
nines y jóvens, tot donantse al goig,
y munt avall se llançan
per que l' arena relliscant los port.

De baix, al cim remuntan,
y avall se tornan á llançar llavors:
y altra volta s' enfilan,
pera llançarse y repujar de nou.

Jo hi viu una nina hermosa,
y ab ella un jove, y s' agradavan prou;
ell la má li estrenyia,
y ella 'l mirava ab son esguart de foch.

Abdos, les mans tenintse,
muntanya avall, tot bategan sos cors,
relliscavan joyosos
fins qu' arribavan á la vall tot sols.

No sé entre 'ls pins que 's deyen,
qu' ella 's tornava com magrana en flor,
tot cap amunt pujantsen
per repetir mes acostats lo joch.

Ay, Deu ¡y cóm relliscan
los munts d' arena que l' oratge mou!
jo viu un jorn la nina,
los ulls plorosos y lo semblant ben groch.

¿De quin mal se dolia?
Ella amagava 'l ben endins del cor,
y volia en sa pena,
dels munts d' arena no tenir recort.

Muntanya es l' ignocencia
de arena blanca que rellisca y 's mou;
quí d' ella avall redola,
ja en la vida may mes pujar hi pot!

GERONI ROSSELLÓ

D' EN BARTRINA

II

Sols un dia t' he tingut
sentada en ma falda,
sols un dia t' hi he tingut
y no m' ha dolgut.

Ab forsa á ton cos bufó
l·ligavan mos brassos,
ab forsa á ton cos bufó
tremolant de po'.

Com una serp en lo foch
per fugí 't morías,
com una serp en lo foch...
y tot era poch!...

De mos llabis las rahons
per forsa escoltavas,
de mos llabis las rahons
sols eran petons.

Sols un dia t' he tingut
sentada en ma falda,
sols un dia t' hi he tingut
y no m' ha dolgut.

Salutació

Jo sent' dins mon cor un foch que m' abrusa,
que 'm diu que saludi ab fé y llealtat
als «Noys» qu' ab canturies á Espanya saludan,
y ab ella á la Verge d' agrest Monserrat.

Cantau á la pátria, l' amor y fé pura,
Cantau lo sant himne d' amor al trevall:
mirau qu' hos escoltan d' allá Catalunya
y aquí hos aplaudeixen los propis y estranys.

Lo «Cego» trovair que canta 'n eixa hora,
no besa, ni adula; puig du 'l cap molt alt:
pro estima sa terra.... y de tendres violas
ofrena una toya á la pátria immortal.

¡Benhaja aquesta hora de tan santa ideal!
¡quin goig solirá nostre casa pairal
si veu que nosaltres en llunyanas terras
seguim las petjades de 'ls bons catalans!

Per só hi dit sentia gros foch dins mon ánima,
que ferm m' empenyia lo dir net y clar:
no pot may morir-se la parla estimada,
mentr' hi háije 'hont se vulla un sol catalá.

LO CEGO

LA GRAN POTENCIA

No penso ocupar-me de cap guerra en que
hi estiguin compromesas varias naciones, puig
aixó es assumpto massa sério pera tractarlo
en un article de diumenge, y després, que no
á tots interessa si lo llubarro 's vol empassá
lo xanguet. La *potencia* de que vull parlar es
la més gran, la més formidable, la que té
émuls en tots los païssos y que son aquells
tan forts y entussiastas, que no hi ha ningú
capás de convensel's que 'n el mon existeixi
cosa de més preu y més bona que 'l *vi*.

Quants n' hi ha que lo sol nom de *vi* 'ls
fa ballar de contents! ¡Quants n' hi ha també
que sols de sentirlo anomenar 'ls hi sembla
que paladejan un gotet ó un gotás del bon
rancil! Quants.... pero prou, que si comenso

d' aquest modo, necessitaria fer reflexions y fins digressions tan enmarennyadas, que 'm desviaria del objecte que m' hi proposat al escriure aquestas ratllas.

Dihuen gent molt entesa en la materia, que del cap humá surten las grans ideas, y jo coneixia un home molt il·lustrat que ab sas rahons hauria convensut á cualsevol qu' en lloch del *cap* surten del *cup*. De tots modos, jo crech que tenia motius sobrats pera dirho, puig 'ns explica l' historia, que molts homes célebres rebian sas principals inspiracions directament del xarel·lo, y ¡Déu m' en guart de duptar d' una senyora tan vella y també tan delicada! Lo que jo dich que si no 's cura tot ab lo vi, al menys per ell 's fá la festa.

¡Si 'n té de virtuts 'l senyor Vi! Cá, si sembla mentida que 'ls ayguaders 'n fagin menspreu! Ell, pobret, que serveix per tot, y que n' obstant de que 'l bateijan pera que sigui bon cristiá, no per xó pert sas admirables virtuts! . Y mirin vostés si son grans, que vull contarne algunas no més, perque el explicarlas totas seria cosa molt llarga.

L' amant que dedica tot son cor á una noya maca que 'l desdenya y l' arracona com si fos un estaquirot, desesperat per lo despreci, busca un lenitiu á son mal, y generalment, ¿quin es 'l que trova millor?..... beurer, per oblidar sas tendras y amorosas queixas.

Lo comerciant á qui 'ls negocis se li presentan poch brillants, que pega foch á sa casa y que després la Companyia de Segurs, qu' ha conegut que hi ha trampa, no l' hi vol pagar..... á beure pera no pensar ab tal desgracia.

Aquell altre que s' ha jugat los quartos de la senmanada y que reconeixen sa falta vol oblidarla..... va correns á estudiar las calitats del vins.

Fins lo jovenet de la primera volada que pretent una hermosa nina (pero no de fira), y que la carn se l' hi torna com pell de gallina del tremolor, sols al pensá' en la declaració que vá á fer á la xicota de sos somnis, acudeix á un vaset de bon vi pera tenir forsa d' eloqüencia y valor pera *declararse*.

Y si aixó fan 'ls qu' están en desgracia, ¿qué no han de fer 'ls qu' están en sort? Treu un la grossa. ¡Ah, quina alegria! ¿De quin modo pot aquesta demostrarse més patent? A beure s' ha dit, y arriba moltas vegades

que 'i potrés ha comunicat son goig á tantas personas, que sembla que l' hagin tret tots la grossa.

Que neix una criatura? Bateix tot seguit. Si aygua 'l cap l' hi posa á lo pobre infant lo capellá, lo qu' es son pare ('l de la criatura), los padrins y convidats, se *bateijan* ab ví y ab fé tan gran, que sembla que l' aprenent de bisbe n' hagi batejat un regiment.

Y si es un casament lo que se celebra? Lo content dels nuvis es gran perque unirán sos cors, perque sa passió, son somni per tan temps esperat, va á ser coronat d' inefable ditxa..... Pero l' entusiasme dels convidats es encara més gran pera provar los vins que 'ls padrins han fet portar pera solemnisar la festa, y qu' acaba per alegrarlos á tots de tal modo, que 's creuria que no solsament s' han casat 'ls nuvis, sino que tanta gent com assisteix al casament ha rebut la benedicció. De aquí ve, que 'ls nuvis sempre s' escapan avans que la concurrencia s' hi fisci.

A molts 'ls hi obliga á fer SS y no saben escriure; ab altres, *descambia pelas* sense haber sigut may *cambistas*, y fins en alguns, y aquestos sont los més abundants, 'ls hi fa somiar truytas.

¡Ja vehuen vostés si es gran l' influencia del *xarel·lo*! Veritat que tot s' acostuma á celebrar ab lo liquit, y que no hi ha ball, tiberi ni cap festa en que la part més important no perteneixi á n' el vi.

Y si 'l que tantas cosas veyem que fá no se 'l pot tractar de *gran potencia*, bateijintlo vostés ab lo nom que 'ls hi sembli més apropiat, que jo, per ara, 'l deixo aixis!

ENRICH RAFOLS.

¿CANSONS?

Quant 'l pare no te pá
la canalla fa ballá'.

I

Qui canta son mal espanta
diu l' adagi y té rahó,
per xó sempre canto jo
per mes que mon cor no canta.
Cantant, no tinch pena tanta,
cantant, mon dol s' esbarjeix,

cantant lo mon no coneix
si estich ó no agonitsant,
y canto, perque cantant,
fins m' enganyo á mi mateix.

II

Alegres son mas cansons,
y al sentir las diu la gent:
«aquet sempre está content,
sempre canta, y en tots tons.»
Y no veu en ocasions
que fins de mon cant m' espanto,
y que si la pena aguanto
es perque canto sovint,
y cantant estich mentint
las alegrías que canto.

III

Quantas voltes m' hi trovat
sense pá per los meus fills!...
esposat á mil perills
sens' amparo, ni pietat!...
Y no obstant per xó he cantat,
y cantant dolces venturas,
hi cantat ditxas seguras,
qu' encar qu' ellas no eran mevas,
han posat á mon dol trevas
oblidant mas amarguras.

IV

«Vaja un home mes distret,
té molt xiste natural,
may lo trovareu formal,
sempre riu, y fa ben fet.»
Aixó diu qui satisfet
me veu alegre, aixerit!...
Donch á tot hora al olvit
sentiment de totas menas,
y aixis no veuhen las penas
qu' ofego dintre del pit.

V

Per mi 'l riure es aliment,
es consol, amor y abrich,
per xó sempre canto y rich,
per xó sempre estich content.
Ni que 'l cor continuament
sostinga forta batalla,
vinga riure, y una rialla
ofegará mon dolor
fins á després de la mort
rihent dins de la mortalla.

VI

Veniu donchs los que volgueu
alegrías ab afany,
jo rich y canto tot l' any;
jjo vos juro que riureu!
Ni una llágrima veureu
en mos ulls; que lo neguit
lo tinch ben guardat al pit
y en mas mortas ilusions...
¡Veniu qu' hos daré cansons!
¡Veniu qu' estich divertit!...

SALVADOR GIRALT

Montevideo, Juny 18 de 1885

NOVAS

Lo senyor Pauli, company y colaborador de 'l Dr. Ferran, es doctor en ciencias y un de los electricistas mes notables ab que conta Espanya.

•*•

Fins ara, no s' ha fet públich lo que val lo Dr. Ferran, per mes que havia fet ja varis descubriments útils á la medicina, com lo preparar las planxas de gelatina y lo perfeccionament de la fotografia aplicada á la ciencia médica, sent ell lo primer que prepará las placas ab bromuro de potasio.

Lo Dr. Letamendi, son mestre d' anatomia, 's fá un honor en declarar que de 'l Dr. Ferran ha après lo utilísim medi de preparar la gelatina.

•*•

Lo senyor Romero Robledo, ha rebut de la vila de Sans lo títol de «fill adoptiu.»

Lo motiu d' eixa distinció fou lo haver tornat á Sans sa autonomia municipal.

•*•

La cantitat de formatge que, destinat á diferents punts d' Espanya ha surtit de Menorca en l' espay de cinch mesos, 's calcula en 18,000 quintás.

•*•

Molts dels principals cafés de Barcelona han adoptat lo llum electric, tan per la baratura y claretat, com pera preservar los artistichs treballs de pintura qu' alguns d' ells tenent y que per medi del gas sofrian un considerable deterioro.

PIFIAS

Devem advertir á nostres llegidors que la casa de vins qu' alguns col-legas han dit qu' anava pel pedregal, com aquell carro del quënto, no te res que veurer ab la de nostres paysans Aymar, Marti y C^a, puig aquesta cada dia va acreditantse mes y trovant mi lor acolliment.

Segons nos ha dit lo seu regent, nostre amich En Margáll, tementse que si, desgraciadament se tanques lo port á las procedencias de Barcelona, no l' hi fora possible rebre lo vi quan lo necessités, ha telegrafiat á aquella ciutat pera que l' hi envihin un cargament á corre-cuita.

¡Ab aixó, no tingan por de quedar-se sense xarel-lo.

Tota aquesta senmana havem notat que alguns diaris del pais s' ocupan de lo «Centre Catalá;» qui censura que l' acte de l' inauguració no siga en catalá, qui trova intempestiu lo posar lo nom de Cervantes y Murillo dessota d' un escut catalá y no sustituirlos per noms de catalans il-lustres. Nosaltres trovém que 'ls primers s' adelantan un xich massa al dir que no sera catalá, puig no haventse publicat lo programe mal se pot saber, si será catalá ó castellá l' acte de l' inauguració, per mes que tenim motius pera creurer que sent la Societat catalana, y tenint, com diu *La Tribuna Popular*, un article en son reglament que diu que la parla oficial es la catalana, l' inauguració se ferá 'n catalá. Mes jutjar sense que 's publiqui 'l programe es avansarse massa.

Respecte lo que diu *El Telégrafo Maritimo* ja estém mes d' acord, perque no solsament es un contrasentit que devall l' escut catalá hi haja los noms de Cervantes, Calderon y Murillo, sino que Catalunya, Valencia y las Balears, tenent celebritats y homes de pró, y que també son glorias espanyolas, pera que sos noms honrin la pátria hont se vulla qu' estigan estampats.

Lo dissapte passat lo nostre paysá En Ramon Aromi sofri nn atach de feridura que posá en perill sa vida, mes avuy nos alegrem

de poguer comunicar á sos amichs que ja está fora de perill.

VUYTS Y NOUS

Entre tres sorts:

En Pere y l' Anton van tenir una disputa y de la disputa 'n van seguir un plet. En Pere era sort com una campana y l' Anton mes sort que 'n Pere.

Van anar á casa del Jutge, que encara hi sentia menys que en Pere y que l' Anton.

—Senyor jutge, digué en Pere pel seu compte, li he venut cinch quintás de garrofas que valen ben bé sis duros y no me 'ls vol pagar.

—Senyor jutje, deya l' Anton pel seu cantó, no es veritat. Lo meu fill es un bon xicot y sempre ha sigut lo mateix. Que 's quedi ab la seua gallina, jo 'm quedaré 'l meu gall.

—Vaja, fills meus. digué 'l jutje, perque disputeu? Al cap y al fi es la vostra mare, es una pobre dona y en conciencia debeu respectarla y mantenirla á mitjas, un quan temps l' un y un altre quan temps l' altre!

Un sargento vá atrapar una nit, á un soldat qu' escribia una carta, arrupit al costat del séu llit.

—¿Qu' es aixó? ¿Qué feyas aquí?—li vá dir, prenentli 'l paper.

—Era una carta per la xicota.

—¡Y escolta, burro! ¿Com es que posas amor ab H?

—¡Oh! respongué 'l soldat.—Ja sè que tothom l' escriu en sense: pero no estranyi que jo l' hi posi, perque 'l méu amor, es un amor diferent dels altres.

—¿Sab, qu' aquell parell de botas m' está gran?

—¿Quin?

—Home, aquell...

—¡Ah, sí! ja me balla pel cap.

—Doñchs á mí 'm balla pels peus.

Un jovenet de la primera volada, s' estava en un café prenent copas de rom.

—Noy, li va dir un conegut,— tan jove y ja copejas d' aquest modo?

—¡Oh! respongué ell.—No bech pas per gust; es per tréurem l' olor del tabaco, perque 'l pare no vol que fumi.

—Be, pero tampoch deu volguer que beguis.

—¡Ay! es vritat ¿sab que faré? Encendré un puro per tréurem l' olor del rom.

Hi havia un metje que, al revés de la majoria dels metjes, no podia sufrir, ni fomen-
tar las ximpleras dels maniáticos y malalts d' aprensió.

Un d' aquestos enviava á buscar al doctor ab tanta frecuencia, qu' un dia aquest li vá fer aquest interrogatori:

—¿Vosté menja ab bona gana?

—Aixó sí; ja ho crech.

—¿Vosté beu de gust?

—¡Ah! També; tan de gust com vulgui.

—¿Y dorm descansat?

—Massa; dotze horas diarias.

—¡Perfectament!—féu allavoras lo doctor, posantse á escriure. —Ara li faré una recepta, qu' á la primera *toma* ja li fará passar tot aixó.

Passant pe 'l bosch l' altre dia,
deya la Rita Bofill,
á sa mare y á sa tia:

—Aqui hi sé l' cau d' un cunill.

—¿Y tú n' estás ben segura?

Va dirle l' hereu Palau...

—Donchs si m' ensenyas lo cau
jo te hi ficaré la fura.

TRENCA CLOSCAS

Xarada

Si ets amich de ma *primera*
que dessota de mon *hú*
tan trevalla ab la *total*
qu' al últim en treu lo fum,
tindrás per los anys que 't quedan
de viurer sol, en lo mon.

tot lo *segona* que vulgas
perqu' és un tan bon xicot,
que si tú cridas *primera*
tot seguit te dona un *dos*.

UN BORNÍ

Geroglifich numérich

14334..... un animal

1234..... una fruita

3214..... una ciutat

4123..... una passió

4341..... un metall

341..... un pomell

41..... un objecte

2..... una vocal.

FESHO MILLOR Y COMPAÑIA.

Las soluciones se donarán en lo número vinient.

Soluciones del N.º 4

De la Xarada —Cardona.

De la fuga de vocals

Si vols venir vindras,
esta noche estaré sola,
la puerta estará cerrada
ab lo mánech de la escombra

CORRESPONDENCIA

Hem rebut solucions de la xarada y fuga de vocals de Un borní, Pau Pipa, Un Vicari y Filemon, y de la xarada solsament de Un dropu, Xurriaca, Un Rabada y Pau Estoras.

També havem rebut la solució de la xarada corresponent á la xarada número 2, que desde Uruguayana 'ns ha enviat En Vicens Giralt.

Senyor Un Noy de Tona—Quan envihi algun trevalla fassi 'l favor de que sigui original, puig á pesar que té bona lletra no 'ns serveix. L' hi supliquem que tampoch fagi us d' un timbre que ja ha servit, per evitarnos de pagar un ral per tonterias. Lo timbre era tan gastat com la composició.

Senyor Salvador Giralt — Queda servit y no 'ns oblidi.

Senyor Lo Cego—Idem de «dienzo.»

Senyor Martí Torres—Qu' hem de fer?

Senyor Bunyol — Fassi 'l favor de deixarnos tranquils. Vosté deu tenir molt poch que fer.